

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.130/2016/7. szám

A Szegedi Ítéltábla dr. Wartig László ügyvéd által képviselt felperesnek - a dr. Schindler József ügyvéd által képviselt I. r., dr. Újvári Zsolt ügyvéd által képviselt II. r., III. r. és IV. r. alperesek ellen végrendelet hatályosságának megállapítása iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2015. április 5. napján kelt 4.P.20.716/2014/34. számú ítélete ellen a felperes 36. és a II-IV. r. alperesek 35. sorsszám alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **megváltoztatja**, megállapítja, hogy néhai **(néhai neve)** Kalocsán, 2012. augusztus 14. napján kelt - **(okiratszerkesztő ügyvéd neve)** ügyvéd által készített és ellenjegyzett - végrendelete a peres felek egymás közötti viszonylatában hatályos.

Mellőzi a felperes illeték- és perköltség fizetésére kötelezését.

Kötelezi az I. r. alperest, hogy 700 000 (hétszázezer) Ft, a II. r. alperest, hogy 350 000 (háromszázötvenezer) Ft, a III. és a IV. r. alperest pedig, hogy külön-külön 175 000 - 175 000 (egyszázhetvenötezer-egyszázhetvenötezer) Ft első- és másodfokú perköltséget 15 napon belül fizessen meg a felperesnek.

A feljegyzett 4 000 000 (négymillió) Ft első- és másodfokú eljárási illetékből az I. r. alperes 2 000 000 (kettőmillió) Ft-ot, a II. r. alperes 1 000 000 (egymillió) Ft-ot, a III. és a IV. r. alperesek külön-külön 500 000 - 500 000 (ötszázezer-ötszázezer) Ft-ot kötelesek megfizetni a Magyar Államnak az állami adóhatóság külön felhívására.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

Néhai **(néhai neve)** 2012. augusztus 14. napján írásbeli magánvégrendeletet készített **(okiratszerkesztő ügyvéd neve)** ügyvéd közreműködésével. Végintézkedése szerint a **(település 1. neve)-i (ingatlan 1. hrsz.-a)** hrsz-ú ingatlant a perben nem álló **(személy neve)-ra**, a **(település 1. neve)-i (ingatlan 2. hrsz.-a)** hrsz-ú ingatlant a II. r. alperesre hagyta, ezen túlmenően minden egyéb ingatlan és ingó vagyonának örökösévé a felperest nevezte. A végrendelet eredeti példányát az okiratszerkesztő ügyvéd annak elkészülte után a néhainak átadta.

A néhai 2012. november 8. napján lakásában, a **...(település 1. neve), (ingatlan címe)** sz. alatti

lakóházas ingatlanban elhalálozott. Törvényes örökösei az alperesek.

A néhai halálát a II. r. alperes fedezte fel azt követően, hogy a szomszédok értesítették, több napja nem látták **(néhai neve)**t. A II. r. alperes a kapura akasztott kulccsal bement az ingatlanba, ahol az ablakon keresztül látta a lakásban fekvő néhait. Ekkor értesítette az I. r. alperest és a rendőrséget, majd a kiérkező rendőrök jelenlétében a zárat feltörve jutottak be az ingatlanba. A néhai halálát követően az I., a II. és a IV. r. alperesek, valamint az I. r. alperes családtagjai (fia, menyé) több ízben jártak az örökhagyó lakásában. Egyik alkalommal megtalálták a néhai feljegyzéseit tartalmazó naptárt („piros notesz”), amelyben szerepelt 2012. augusztus 14-i bejegyzésként: „30 000 Ft, végrendelet”. A végrendelet készítésének tényét bejelentették a **(közjegyző neve)** közjegyző előtt folyó hagyatéki eljárásban. Ezt követően a közjegyző felhívására keresték a néhai lakásában a végrendelet eredeti példányát. Ennek során az ott talált iratokat átválogatták, egy részüket zsákban átszállították az I. r. alpereshez. A végrendelet másolati példányát az okiratszerkesztő ügyvéd küldte meg a közjegyzőnek, eredeti példánya nem került elő.

A felperes feljelentésére a **(település 2. neve)-i** Rendörkapitányság Bűnügyi Osztálya 03030/408/2013.Bü. számon nyomozást folytatott magánokirattal visszaélés vétségének megalapozott gyanúja miatt ismeretlen elkövetővel szemben. A 2013. december 2. napján kelt határozatával a nyomozást megszüntette azzal, hogy nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése, és az eljárás folytatásától sem várható eredmény. A határozat indokolása szerint a nyomozati cselekmények alapján a végrendelet eredeti példánya nem került elő, nem volt megállapítható, hogy az eredeti végrendeletet az örökösök tüntették el vagy semmisítették meg, továbbá az sem, hogy azt **(néhai neve)** a halálát megelőzően megsemmisítette.

A büntetőeljárásban tartott házkutatás során az I. r. alperestől és a fiától lefoglalásra kerültek a néhai személyes iratai (forgalmi engedély, vezetői engedély, biztosítási és egyéb iratok), a 2012. évi határidőnaplója és 28 000 Ft készpénz. A néhai hagyatékához tartozó ingóságok közül 2 db karórát az I. r. alperes a II. r. alperes házastársának, II.rendű alperes nevenének ajándékozott **((település 2. neve)-i** Rendörkapitányság Bűnügyi Osztály 03030/408/2013. Bü. irat, II.rendű alperes nevének tanú kihallgatásáról 2013. április 16. napján készült jegyzőkönyv 3. oldal), az I. r. alperes gyermeke pedig elvitt az I. r. alperes ingatlanába egy gépjárművet és különböző műszaki berendezéseket (06030/408/2013.Bü., 2013. április 22. napján **(tanú neve)** tanú vallomásáról készült jegyzőkönyv). Egy alkalommal az I. r. alperes nyitotta ki a néhai lakásában talált kulccsal az egyik szekrényben lévő pánccelszekrényt (I. r. alperes vallomásáról 2013. július 1. napján készült jegyzőkönyv 03030/408/2013.Bü. iratok, 98. oldal).

A közjegyző a 2014. március 7. napján kelt 51013/Ü/153/2014/3. számú végzésével a néhai hagyatékát ideiglenes hatállyal a törvényes öröklés rendje szerint 4/8 részben az I. r. alperesnek, 2/8 részben a II. r. alperesnek, 1/8 - 1/8 részben a III. és a IV. r. alpereseknek mint törvényes örökösöknek adta át.

A felperes keresetében a végrendelet hatályosságának megállapítását kérte. Előadta, az örökhagyó halálát követően idegen, valamint a törvényes öröklésben érdekelt személyek és az ő családtagjaik jártak az örökhagyó ingatlanában, ezért a végrendelet eredeti példánya eltűnésének egyéb okai is lehettek, mint az, hogy az örökhagyó megsemmisítette azt. Utalt arra, a néhai határidőnaplójában nem szerepel a végrendelet megsemmisítésére vonatkozó bejegyzés, holott ha a néhai ezt tette volna, azt nyilvánvalóan feljegyezi, hiszen ennél jóval jelentéktlenebb eseményeket is rögzített a noteszban.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Védekezésük szerint a nyomozás adatai alapján nem állapítható meg, hogy a végrendeletet nem az örökhagyó semmisítette meg. Kiemelték, tény, hogy a nyomozati eljárásban hozott határozat nem zárja ki a törvényes örökösök általi megsemmisítés lehetőségét, ezt azonban kétséget kizáró bizonyíték nem támasztja alá. Állították, az ingatlanban egyikük sem tartózkodott egyedül, oda önállóan nem juthattak be, az I. r. alperesnél volt a lakáskulcs, a II. r. alperesnél pedig a kapukulcs. Hangsúlyozták, a végrendelet készítésének a tényét ők jelentették be a közjegyzőnek.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az államnak külön felhívásra 1 500 000 Ft eljárási illetéket, továbbá az I. r. alperesnek 150 000 Ft, a II., a III. és a IV. r. alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 150 000 Ft perköltséget. A peradatok alapján megállapította, hogy az örökhagyó érvényes írásbeli magánvégrendeletet tett. Bizonyítottanak fogadta el, hogy annak eredeti példánya az örökhagyó birtokában maradt, s miután az nem került elő, a Ptk. 633. §-ában írt törvényes vélelem folytán a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy azt nem az örökhagyó semmisítette meg. Álláspontja szerint a felperesnek a vélelmet nem sikerült megdöntenie, ezt nem igazolja a feljelentése alapján indult büntetőeljárásban hozott határozat. Az alperesek személyes előadását egybevetve **(tanú neve)**, tanú 1né, tanú 5, tanú 3 és tanú 1 tanúk vallomásaival arra a megállapításra jutott, nem lehet okszerűen következtetni arra, hogy a végrendelet megsemmisülése a törvényes örökösök terhére róható. Jelentőséget tulajdonított annak, hogy az alperesek tájékoztatták a közjegyzőt a végrendelet létéről, amint arról tudomást szereztek. Mindezek alapján a keresetet alaptalannak ítélte.

Az ítélet ellen a felperes, valamint a II-IV. r. alperesek éltek fellebbezéssel.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatását kérte. Sérelmezte, az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a tény, hogy a törvényes örökösök voltak az első személyek, akik az örökhagyó halálát követően az ingatlanban jártak, ők találták meg az örökhagyó noteszát, a széf kulcsait, különböző értékes aranytárgyakat. Ilyen körülmények között megítélése szerint nem lehet nagy jelentőséget tulajdonítani annak, hogy a végrendelet alkotásának a tényét a közjegyzőnek ők jelentették be.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem tulajdonított jelentőséget annak az alperesi állításnak, miszerint a birtokukba nagy mennyiségű, és elmondásuk szerint még általuk sem elolvasott iratok kerültek. Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság tanú 3 tanú vallomását nem vette figyelembe. Hangsúlyozta, a tanú - elmondása szerint - az örökhagyóval pár nappal a halálát megelőzően találkozott, aki ekkor említést tett a tanúnak a végrendeletről, és elmondta azt is, hogy a végintézkedését karácsonyi meglepetésként kívánja közölni vele (a felperessel). Kiemelte, nincs olyan tény vagy körülmény, amely azt bizonyítaná, hogy az örökhagyó és a közte fennálló szívélyes viszony a néhai halálát megelőző utolsó napokban megromlott volna, vagy hogy bármely esemény vagy harmadik személyhez fűződő érzelmi viszony arra késztette volna az örökhagyót, hogy közvetlenül a halálát megelőzően a végrendeletet megsemmisítse. Ha pedig ez így történt volna, azt nyilvánvalóan feljegyezte volna a noteszában.

Az II-IV. r. alperesek az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a felperes által fizetendő perköltség összegének 500 000 Ft-ra történő felemelését kérték. Hangsúlyozták, a hagyaték összértéke, és ennek megfelelően a perérték 37 153 603 Ft, ehhez képest pedig a 32/2003 (VIII. 22.) IM rendelet szerint részükre megítélhető perköltség összege 1 314 610 Ft. Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság jelentősen mérsékelte a jogszabály által megállapítható perköltség összegét, anélkül azonban, hogy e körben indokolási kötelezettségének eleget tett volna. Véleményük szerint

a jogi képviselőjük által kifejtett tevékenységre figyelemmel (tárgyalási jelenlét, utazási idő, beadványok szerkesztése) az elsőfokú bíróság által megállapított 150 000 Ft perköltség eltúlzottan alacsony.

Fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet felperesi fellebbezéssel érintett rendelkezésének helybenhagyását kérték.

Megítélésük szerint cáfolták az arra való felperesi utalást, hogy a végrendeletet ők (az alperesek) semmisítették meg. Hangsúlyozták, a felperes állításával szemben a II. és a IV. r. alperes átvizsgálta az iratokat, de a végrendelet nem került elő. Véleményük szerint tanú 3 tanú vallomása a törvényi vélelem megdöntésére nem alkalmas. Kiemelték, az örökhagyó a halálát megelőző kevesebb mint 3 hónappal kérte el a végrendeletet az okiratszerkesztő ügyvédtől, amely magatartása nem támasztja alá, hogy akarata a végrendelet hatályának fenntartására irányult, az pedig, hogy a naplójába a megsemmisítésre vonatkozó bejegyzést nem tüntetett fel, nem alkalmas a törvényi vélelem megdöntésére. Utaltak arra a fentieken túl, hogy a felperes semmivel nem támasztotta alá azt az előadását, hogy az örökhagyóval szívélyes viszonyban volt.

Az I. r. alperes ellenkérelme szintén az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A felperes fellebbezése alapos, a II-IV. r. alperesek fellebbezése alaptalan.

Az írásbeli végrendelet, mint okirat rögzíti az örökhagyó végakarátát a halála utáni öröklés rendjére. Az okirat elvesztése, megsemmisülése önmagában nem jár azzal a következménnyel, hogy az abban foglaltak szerinti öröklésre ne kerülhetne sor. A Legfelsőbb Bíróság PK. 87. számú állásfoglalása értelmében ugyanis, ha a végrendeletet tartalmazó okirat a végrendelet akaratán kívül álló okból megsemmisült, vagy egyébként nem található meg, de létét, tartalmát, valamint azt, hogy a törvényben meghatározott alakosságok megtartásával jött létre, valamennyi érdekelt elfogadja, a hagyaték a végrendeleti örökösnek átadható a hagyatéki eljárásban.

A jelen ügyben alkalmazandó 1959.évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 633. §-a értelmében a megsemmisülés vagy eltűnés a végrendelet hatályát nem szünteti meg abban az esetben, ha arra nem az örökhagyó akaratából került sor.

A perbeli esetben az nem volt vitatott, hogy az örökhagyó a Ptk. 629.§ (1) bekezdés b) pontjának megfelelő érvényes írásbeli magánvégrendeletet tett, amelyben két vagyontárgy kivételével a felperest nevezte örökösévé. Jogi hatály a végrendelet eredeti példányához fűződik. A másolatok arra szolgálnak, hogy a végrendelet tartalmára nézve tájékoztatást nyújtsanak az érdekeltek számára, a másolat bizonyítékként szolgálhat az eredeti végrendelet léte, tartalmára és arra, hogy a törvényben meghatározott alakosságok megtartásával jött létre (BH1999. 117).

Tény, hogy a végrendelet eredeti példánya nem lelhető fel. A másodfokú eljárásban már nem volt vitatott, hogy azt az okiratszerkesztő ügyvéd annak elkészítését követően nyomban átadta a néhainak, így a végrendelet az örökhagyó birtokában maradt. A Ptk. 633. §-a vélelmet állít fel a végrendelet örökhagyó által történt megsemmisítésére abban az esetben, ha az elő nem került írásbeli magánvégrendelet az örökhagyó birtokában maradt. A törvényi vélelem megdönthető annak bizonyításával, hogy a végrendelet megsemmisülése, elvesztése az örökhagyó akaratától független okra vezethető vissza. Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján ennek bizonyítása a felperest terhelte. Nem osztja azonban az ítélőtábla a bizonyítás sikertelenségével kapcsolatos álláspontját.

A Pp. 206.§ (1) bekezdése szerint a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg. A bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el. A másodfokú bíróság a Pp. 253. § (2)

bekezdése alapján reformatórius jogkörben jár el. Ez azt jelenti, hogy a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és ellenkérelem korlátai között önállóan felülmérlegelheti a bizonyítás eredményét és új tényállást állapíthat meg (BH2012. 118.II, EBH2006. 1526).

A vélelem megdöntése körében az ítéletábra perdöntő jelentőséget tulajdonított annak, hogy a végrendelet az örökhagyó halálát megelőzően röviddel készült. Megalapozottan hivatkozott arra a felperes, nem merült fel olyan peradat, amely arra utalna, hogy a néhai meg kívánta volna változtatni a végakarátát. Ugyancsak perdöntő jelentőséggel bír az érdektelennek tekintendő tanú 3 tanú vallomása, akinek az örökhagyó a halálát megelőző néhány nappal beszélt a végrendeletéről és annak tartalmáról, az erről készült okiratot meg is mutatta a tanúnak. Nem vitatott tény emellett, hogy az örökhagyó az ún. piros noteszba, ami a 2012. évi határidőnaplója volt, életének szinte minden momentumáról bejegyzést készített. A II. r. alperes elmondása szerint feljegyzései között még az is szerepelt, hogy a náluk tartott disznótorban berúgott (13. sorszámú jegyzőkönyv 15. oldal). A felek egyező előadása szerint a néhai a végrendelet készítését is bejegyezte a noteszba, így logikus következtetés a felperes részéről, hogy ha valóban megsemmisítette volna a végakarátát, ennek a fontos eseménynek a naplójába történő bejegyzését nem mulasztotta volna el. A napló azonban - az alperesek által sem vitatottan - ilyen tartalmú bejegyzést nem tartalmaz.

Az I. r. alperes tagadásával szemben a peradatok igazolják, hogy nevezett az örökhagyóval régóta haragos viszonyban volt. Ezt a II. r. alperes házastársának, II. rendű alperes nevenének a büntetőeljárás során tett vallomása alátámasztja (2013. április 16. napján készült jegyzőkönyv 2. oldal). Lényeges továbbá, hogy nincs olyan peradat - erre maguk az alperesek sem hivatkoztak -, amely azt igazolná, hogy az örökhagyónak az I. r. alperessel vagy a felperessel fennálló viszonyában olyan változás következett be, amely a végakarátának a megváltoztatására készítette volna.

Az alperesek személyes előadása, a jelen perben illetve a büntetőeljárásban meghallgatott tanúk vallomása igazolja, hogy az örökhagyó halálát követően a törvényes örökösök (I., II. és IV. r. alperesek), valamint az ő érdekkörükbe tartozó személyek jártak az örökhagyó lakásában. A felperes nem állította, hogy e személyek közül bárki megsemmisítette a végrendelet eredeti példányát, vagy hogy az e személyek magatartása következtében nem lelhető fel. E tény azonban fentiekben írt bizonyítékok értékelésénél nem hagyható figyelmen kívül. Mindezen körülményeket összességükben értékelve, az ítéletábra álláspontja szerint azok alkalmasak a törvényi vélelem megdöntésére.

Az a tény, hogy az örökhagyó a végrendelet eredeti példányát nem hagyta letétben az okiratszerkesztő ügyvédnél, a II-IV. r. alperesek fellebbezési ellenkérelmében írtakkal szemben nem támasztja alá azt, hogy a végrendelet hatályát nem kívánta fenntartani.

Nincs jelentősége annak sem, hogy a végintézkedésről maga a felperes sem tudott. tanú 3 érdektelen tanú vallomásából megállapíthatóan ugyanis az örökhagyó karácsonyi meglepetésként kívánta tájékoztatni az általa örökösként megnevezett felperest a végakarátáról, erre azonban az időközben bekövetkezett halála miatt már nem kerülhetett sor.

Mindezekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a Ptk. 653. §-ában írtakra figyelemmel megállapította, hogy az örökhagyó perbeli végrendelete a peres felek egymás közötti jogviszonyában (inter partes) hatályos. A felperes pernyertességére figyelemmel mellőzte az elsőfokú perköltség és eljárási illeték fizetésére kötelezését, és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alpereseket kötelezte a felperes ügyvédi munkadíjból álló első- és másodfokú perköltségének megfizetésére, amelyet a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja, (5) és (6) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján megállapíthatóhoz képest - a jogi képviselő által kifejtett ügyvédi tevékenységhez arányosítottan - mérsékelt összegben határozott meg. Az egyes alperesek perköltségfizetésének alapját képező

pertárgyértéket a törvényes öröklésük esetén a hagyatékban való részesedésük arányában állapította meg. Ugyanilyen arányban kötelesek megfizetni az alperesek az Itv. 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a feljegyzett első- és másodfokú eljárási illetéket.

S z e g e d , 2016. április 20.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra sk.
táblabíró